

Kaip LHV banke saugomas klientų turtas?

Bet kokie prevenciniai veiksmai visų pirma priklauso nuo kliento turimų žinių. Bendra taisyklė yra ta, kad kuo daugiau klientas žino, tuo saugesnės jo investicijos. LHV bankas padeda plėsti klientų žinias per savo tinklalapį ir organizuojamus seminarus. Informaciją apie su investavimu susijusią riziką taip pat teikia Finansinės priežiūros tarnyba savo tinklalapyje www.minuraha.ee¹ ir birža NASDAQ OMX Tallinn² savo tinklalapyje www.nasdaqomxbaltic.com.

1. LHV bankas veikia kaip kredito įstaiga pagal Finansinės priežiūros tarnybos išduotą licenciją

LHV bankas yra kredito įstaiga, veikianti pagal Finansinės priežiūros tarnybos 2009 metais išduotą licenciją. Finansinės priežiūros tarnyba, be kitų savo vykdomų funkcijų, taip pat prižiūri, kaip valdomas LHV banko ir jo klientų turtas. „AS LHV Varahaldus“, tai pačiai grupei kaip ir LHV bankas priklausanti bendrovė, veikia kaip fondų valdymo bendrovė pagal Finansinės priežiūros tarnybos 2002 metais išduotą licenciją. Informaciją apie licencijas galima rasti Finansinės priežiūros tarnybos tinklalapyje www.fi.ee.

Finansinės priežiūros tarnybos prižiūrimi LHV bankas ir „LHV Varahaldus“ Finansinės priežiūros tarnybai reguliariai teikia ataskaitas apie savo veiklą, kapitalą ir nuosavas lėšas. Remdamasi šiomis ataskaitomis, Finansinės priežiūros tarnyba vertina mūsų veiklos rezultatus, patikimumą, kapitalo pakankumą ir atsparumą. Pareiga teikti ataskaitas numatyta Estijos Kredito įstaigų įstatyme ir Estijos Investicinių fondų įstatyme. Pareigos turinį numato įvairūs Estijos Finansų ministerijos ir Estijos banko priimti teisės aktai.

2. Investicijos ir pinigai

Teikiant investicines paslaugas, kliento investicijos (įskaitant vertybinius popierius) į LHV banko turtą neįtraukiami. Tuo tarpu iš klientų priimti indėliai (pinigai) laikomi LHV banko turto dalimi.

3. Kaip valdomas klientų turtas?

LHV bankas klientų turtą apskaito atskirai nuo savo turto, atskirose sąskaitose, bei tvarko atskirą kiekvieno kliento pinigų ir vertybinių popierių apskaitą.

Talino, Vilniaus ir Rygos vertybinių popierių biržose prekiaujamos akcijos, kiti Estijos centriname vertybinių popierių registre (ECVPR) registruoti vertybiniai popieriai, taip pat pensijų fondų vienetai apskaitomi ECVPR atidarytoje kiekvieno kliento asmeninėje vertybinių popierių sąskaitoje. Visi kiti vertybiniai popieriai ir pinigai apskaitomi LHV banko vardu atidarytose bendrosiose klientų sąskaitose kituose bankuose ir pas užsienio tarpininkus. Kaip taisyklė, LHV banko nuosavas turtas ir klientų turtas LHV banko vardu atidarytose sąskaitose apskaitomi atskirai. Tačiau yra šalių (pvz., Lenkija ir Rusija), kur dėl galiojančių įstatymų ypatumų su klientų pinigais arba vertybiniais popieriais susijusios teisės skiriasi nuo teisių, kurias numato Europos Sąjungos teisės aktai. Kai prireikia tokiose šalyse saugoti kliento vertybinius popierius, kad klientui būtų suteiktos investicinės paslaugos, LHV bankas gali kliento vertybinius popierius apskaityti LHV banko vardu atidarytoje vertybinių popierių sąskaitoje kartu su LHV bankui ir (ar) kitiems LHV banko klientams priklausančiais vertybiniais popieriais; LHV banko vardu atidarytoje vertybinių popierių sąskaitoje atskirai nuo LHV bankui ir (ar) kitiems LHV banko klientams priklausančių vertybinių popierių; arba atskirai kliento vardu atidarytoje vertybinių popierių sąskaitoje. LHV bankas saugo duomenis ir tvarko susijusius registrus ir apskaitą, kad visuomet galėtų atskirti saugomus kliento vertybinius popierius nuo kitų klientų ir nuo paties LHV banko vertybinių popierių.

„Swedbank“ yra „LHV Varahaldus“ valdomų investicinių ir pensijų fondų depozitoriumas, t.y. visų fondų turtas saugomas „Swedbank“.

¹ arba www.lsc.lt, arba www.fktk.lv

² arba NASDAQ OMX Vilnius, arba NASDAQ OMX Riga

LHV bankas tvarko turto ir vertybinių popierių registrą, kad visuomet galėtų atskirti saugomus kliento vertybinius popierius nuo kitų klientų ir paties LHV banko turto. Kad būtų išvengta informacijos praradimo, nuolat daromos atsarginės duomenų bazių kopijos.

4. Kas galėtų kelti grėsmę klientų turto išsaugojimui?

Investavimas susijęs su įprastinėmis rinkos rizikomis, t.y. rizikos, susijusios su vertybinių popierių kainų, palūkanų normų ir valiutų kursų pokyčiais gali turėti įtakos investicijų vertei. Be to, reikėtų atsižvelgti į emitentų riziką ir į emitentų buvimo vietos šalių ekonominio ir politinio stabilumo riziką. Siekiant sumažinti šias rizikas, rekomenduojama išnagrinėti su konkrečiu emitentu susijusią informaciją bei emitento buvimo vietos šalies ekonominį ir politinį stabilumą ir diversifikuoti investicijas pagal emitentus ir regionus. Detalesnis investavimo rizikų aprašymas pateikiamas tinklalapyje.

5. Kaip LHV bankas saugo klientų turtą?

LHV banke laikomas klientų turtas visapusiškai saugomas trijų priemonių pagalba: LHV banko vidaus kontrolės sistema, LHV banko nuosavu kapitalu ir valstybės numatyta investuotojų ir indėlininkų apsaugos sistema.

LHV bankas turi ilgametę klientų turto valdymo ir su tuo susijusių rizikų mažinimo patirtį. LHV bankas yra įdiegęs efektyvią vidaus kontrolės sistemą, kurią nuolat peržiūri už nustatytų reikalavimų laikymąsi atsakingas pareigūnas ir vidaus auditorius.

Siekdamas išvengti IT sistemų pažeidimo ir duomenų praradimo, LHV bankas kasdien daro turimų duomenų kopijas; tokios kopijos leisti atkurti prieš galimą veiklos sutrikimą buvusią padėtį. Siekiami apsaugoti klientų interesus ir užkirsti kelią sukčiavimui, įdiegėme vidaus kontrolės sistemą ir vidaus darbo tvarkos taisykles, taip pat savo veikloje vadovaujamės geros praktikos ir etikos taisyklėmis. Visuomet klientų interesus laikome aukščiau už savuosius ir savo veiklą vykdomė laikydami vienišumo ir skaidrumo principų.

Pagal įstatymų reikalavimus kredito įstaigos įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis nei 5 milijonai eurų, o fondų valdymo įmonės įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis nei 3 milijonai eurų. Kad būtų galima padengti galimus nuostolius, LHV banko nuosavas kapitalas yra nuolat didesnis nei reikalauja įstatymai, tiesiog dėl visa ko. Tai užtikrina, kad LHV bankas galės, esant reikalui, įvykdyti savo klientų ir partnerių, su kuriais bendradarbiauja, reikalavimus. Su audituotomis LHV banko metinėmis ataskaitomis galima susipažinti mūsų tinklalapyje.

6. Kaip valstybė saugo klientų turtą?

Valstybės numatyta investuotojų ir indėlininkų apsaugos sistema yra papildomas saugiklis klientų investicijoms. Į šią sistemą įeina Garantinis fondas, renkantis įmokas iš kredito įstaigų, investicinių bendrovių, draudimo bendrovių bei privalomų pensijų fondų valdymo įmonių ir mokantis kompensacijas už indėlininkų, investuotojų ir vienetų turėtojų įdėtą lėšas, susidarius įstatymuose numatytoms sąlygoms, įstatymuose numatyto dydžio ir juose numatyta tvarka.

Į Garantinį fondą įeina Investuotojų apsaugos sektorinis fondas ir Indėlių garantavimo sektorinis fondas.

Investuotojų apsaugos sektorinis fondas

Investuotojų apsaugos sektorinis fondas įsteigtas kaip valstybės garantija ir kaip Garantinio fondo dalis. Per LHV banką atliktos investicijos kompensuojamos iš fondo iki 100% vertės dienai, kuomet fondas yra įsipareigojęs atlikti kompensacinius mokėjimus, bet ne daugiau kaip 20 000 eurų vienam investuotojui (smulkesnė informacija pateikiama Estijos Garantinio fondo įstatyme). Atliekant investicijų kompensacijas iš Investuotojų apsaugos sektorinio fondo, trečiosioms šalims priklausantys vertybiniai popieriai, kurie laikomi

notarų ar antstolių vertybinių popierių sąskaitose, kurios atidarytos profesinės veiklos tikslais, yra traktuojami kaip vertybiniai popieriai, priklausantys kiekvienam asmeniui atskirai. Garantinis fondas vertybinių popierių rinkos vertės kritimo nekompensuoja.

Valstybė investicijas kompensuoja, atsižvelgdama į šias išimtis:

- Investuotojų apsaugos sektorinis fondas negarantuoja ir nekompensuoja investicijų, priklausančių profesionaliesiems investuotojams, Estijos Respublikos arba užsienio vyriausybėms, Estijos arba užsienio savivaldybėms ar juridiniams asmenims, kurių pagrindinė ir nuolatinė veikla yra įmonių akcijų paketų įsigijimas arba sudaryti vieną ar daugiau sandorių, nurodytų Estijos Kredito institucijų įstatymo 6(1)(2)-6(1)(12) straipsniuose.
- Investuotojų apsaugos sektorinis fondas nekompensuoja investicijų, priklausančių asmeniui, turinčiam neįvykdytų įsipareigojimų LHV bankui, iki tokių neįvykdytų įsipareigojimų sumos, bet kompensuoja likusią investicijų dalį.
- Investuotojų apsaugos sektorinis fondas nekompensuoja investicijų, kurios buvo konfiskuotos pagal priimtą apkaltinamąjį nuosprendį teismo byloje dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo. Tuo atveju, kai disponavimas investicijomis yra uždraustas Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos sprendimu arba kai investicijos yra įšaldytos dėl vykstančios baudžiamosios bylos dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo, tuomet kompensacijų išmokėjimas sustabdomas iki tokio sprendimo atšaukimo arba teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

Indėlių garantavimo sektorinis fondas

Indėlių garantavimo sektorinis fondas įsteigtas kaip valstybės garantija ir kaip Garantinio fondo dalis. Per LHV banką padėti indėliai garantuojami ir kompensuojami iš Indėlių garantavimo sektorinio fondo kartu su palūkanomis, priskaičiuotomis iki tos dienos, kai indėliai buvo suspenduoti. Indėliai ir priskaičiuotos palūkanos kompensuojami iki 100%, bet ne daugiau kaip 100 000 eurų suma vienam indėlininkui (smulkesnė informacija pateikiama Estijos Garantinio fondo įstatyme). Atliekant indėlių kompensacijas iš Indėlių garantavimo sektorinio fondo, trečiosioms šalims priklausantis piniginis turtas, kuris laikomas notarų ar antstolių sąskaitose, kurios atidarytos profesinės veiklos tikslais, yra traktuojami kaip indėliai, priklausantys kiekvienam asmeniui atskirai.

Valstybė teiks kompensaciją už indėlius, atsižvelgdama į šias išimtis:

- Indėlių garantavimo sektorinis fondas negarantuoja ir nekompensuoja indėlių, priklausančių Estijos Respublikos arba užsienio vyriausybėms, Estijos arba užsienio savivaldybėms, draudimo įmonėms, investiciniams fondams, investicinėms bendrovėms, fondų valdymo bendrovėms, kredito įstaigoms ar juridiniams asmenims, kurių pagrindinė ir nuolatinė veikla yra yra įmonių akcijų paketų įsigijimas arba sudaryti vieną ar daugiau sandorių, nurodytų Estijos Kredito institucijų įstatymo 6(1)(2)-6(1)(12) straipsniuose.
- Indėlių garantavimo sektorinis fondas negarantuoja ir nekompensuoja indėlio, priklausančio asmeniui, turinčiam neįvykdytų įsipareigojimų LHV bankui, iki tokių neįvykdytų įsipareigojimų sumos, bet kompensuoja likusią indėlio dalį.
- Indėlių garantavimo sektorinis fondas nekompensuoja indėlių, kurie buvo konfiskuoti pagal priimtą apkaltinamąjį nuosprendį teismo byloje dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo. Tuo atveju, kai disponavimas indėliais yra uždraustas Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos sprendimu arba kai indėliai yra įšaldyti dėl vykstančios baudžiamosios bylos dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo, tuomet kompensacijų išmokėjimas sustabdomas iki tokio sprendimo atšaukimo arba teismo nuosprendžio įsiteisėjimo.

LHV bankas į Garantinį fondą reguliariai moka įmokas. Daugiau informacijos galima rasti Garantinio fondo tinklalapyje www.tf.ee.

7. Kaip vertybinių popierių birža saugo klientų turtą?

Siekdama apsaugoti NASDAQ OMX Tallinn³ vertybinių popierių biržoje vykdomus sandorius, birža suformavo garantinį fondą, finansuojamą jos narių pinigėmis įmokomis. Vertybinių popierių birža garantinio fondo išteklius gali panaudoti, jei vertybinių popierių biržos narys bankrutuoja arba jei jis neturi pakankamai vertybinių popierių arba pinigų sandoriui Vertybinių popierių biržoje užbaigti.

Siekiant išvengti situacijų, kuriose abejojama sandorio užbaigtumu, LHV bankas tikrina, ar visi klientai turi pakankamai išteklių sandoriams užbaigti, t.y. pakankamai vertybinių popierių pardavimo sandorio atveju ir laisvų lėšų sąskaitoje pirkimo sandorio atveju.

Daugiau informacijos galima rasti vertybinių popierių biržos tinklalapyje www.nasdaqomxbaltic.com.

³ arba NASDAQ OMX Vilnius, arba NASDAQ OMX Riga